

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 985

van **CARMEN RYHEUL**

datum: 1 augustus 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Stortplaats SILVAMO Kortemark - PFAS-afvalstortingen

Met het ministerieel besluit OMV/2021/092760 van 15 november 2022 verleende de Vlaamse minister van Omgeving aan de exploitant van de SILVAMO-stortplaats in Kortemark vergunning voor de opslag van gestorte PFAS-houdende afvalstoffen.

Dit type afvalstoffen dient onder zoutcondities gestort, waarbij de nodige maatregelen worden genomen opdat de verspreiding van PFAS via het effluent van de percolaat-waterzuivering te allen tijde wordt vermeden. De minister stelde daarbij expliciet dat het lozen van PFAS-verbindingen via het afvalwater absoluut verboden is.

Via een bijzondere exploitatievoorwaarde wordt de exploitant van de SILVAMO-stortplaats door de minister echter slechts maar halfjaarlijks verplicht om een uitgebreide analyse van het waterzuiveringsinstallatie-effluent te laten uitvoeren teneinde na te gaan of het in de Speyebeek geloosde bedrijfsafvalwater voldoet aan de opgelegde lozingsnormen (inzonderheid verbod op de lozing van PFAS-verbindingen). De uitlooeffecten van de stortplaatssite naar de Speyebeek moeten van de minister bovendien slechts tweejaarlijks gemonitord worden.

In het antwoord op de schriftelijke vraag nr. 696 van 27 april 2023 van Maxim Veys stelde de minister echter dat zowel onderzoeken van een bodemdeskundige (november 2022) als van haar afdeling Handhaving (februari 2023) aan het licht brachten dat in het grondwater ter hoogte van bovenvermelde stortplaats (i.c. peilbuis nr. 4) nu al een significant verhoogde PFAS-waarde werd gedetecteerd. Het door haar afdeling Handhaving bevolen PFAS-bronnenonderzoek moest tegen 15 juli 2023 aangeleverd worden.

1. Wat zijn de resultaten van het door de afdeling Handhaving opgelegde bronnenonderzoek wat betreft de significant verhoogde PFAS-waarde in het grondwater ter hoogte van de SILVAMO-stortplaats in Kortemark? Welke bronnen liggen aan de basis van die gedetecteerde PFAS-verontreiniging, wat is hieromtrent de risico- en gevareninschatting voor de mens en het leefmilieu, en welke maatregelen werden intussen door de minister en/of haar afdeling Handhaving uitgevaardigd om de schade en/of hinder voor de mens en het leefmilieu maximaal te voorkomen en ongedaan te maken? Werd hieromtrent al overleg gepleegd met de Vlaamse minister van Volksgezondheid en/of haar diensten? Zo niet, waarom niet? Zo ja, wanneer vond dat overleg plaats en wat waren de resultaten van dat overleg?
2. Hoeveel ton PFAS-houdende afvalstoffen werden tussen 15 november 2022 en heden intussen al gestort op de SILVAMO-stortplaats in Kortemark, wat is de oorsprong van die afvalstoffen, en hoeveel maal en op welke wijze controleerde de afdeling

Handhaving tijdens deze periode al of die afvalstoffen onder de correcte zoutcondities werden gestort? Leeft de stortplaatsexploitant de stortcondities al dan niet volledig na?

3. Heeft de stortplaatsexploitant sinds 15 november 2022 intussen al een eerste halfjaarlijkse PFAS-analyse van het geloosde bedrijfsafvalwater laten uitvoeren? Zo niet, werd daaromtrent proces-verbaal opgesteld door de afdeling Handhaving wegens niet-naleving van deze (bijzondere) exploitatievoorwaarde? Zo ja, wat is het resultaat van die PFAS-analyse? Hoeveel maal heeft de afdeling Handhaving sinds 15 november 2022 intussen al zelf stalen genomen of laten nemen van het geloosde bedrijfsafvalwater en op de stalen een PFAS-analyse laten uitvoeren? Wat is het resultaat van die PFAS-analyses?
4. Is de minister op basis van het voortschrijdend inzicht wat betreft de gevaren en risico's van PFAS-verbindingen van plan om de vigerende exploitatievoorwaarden voor de uitbating van de SILVAMO-stortplaats in Kortemark in die zin te verstrengen dat de exploitant minstens:
 - a) maandelijks een analyse van het bedrijfsafvalwater door een erkend deskundige in oppervlakte- en afvalwater moet laten uitvoeren teneinde na te gaan of het verbod op de lozing van PFAS-verbindingen wordt nageleefd;
 - b) elk kwartaal een monitoring van de uitlooeffecten van de stortplaatsite naar de Speyebeek moet plaatsvinden;

waarbij die onderzoeksresultaten voor verder nazicht en opvolging onmiddellijk dienen overgemaakt te worden aan de afdeling Handhaving? Zo niet, waarom niet? Zo ja, welk tijdschema stelt de minister voorop om de vigerende exploitatievoorwaarden in die zin te laten aanpassen?

ANTWOORD

op vraag nr. 985 van 1 augustus 2023

van **CARMEN RYHEUL**

1. Het door de afdeling Handhaving opgelegde bronnenonderzoek werd in de loop van mei-juni 2023 uitgevoerd door erkend MER-deskundige in de discipline grondwater SWECO. Het rapport werd medio juli 2023 overgemaakt aan de afdeling Handhaving. Uit het uitgevoerd onderzoek komen volgende voorlopige conclusies in het rapport van SWECO naar voor inzake PFAS in het grondwater ter hoogte van de dijk:

"De vastgestelde concentraties aan PFAS in het grondwater ter hoogte van de dijk kunnen niet éénduidig gerelateerd worden aan verhoogde PFAS concentraties in het vast deel van de aarde t.h.v. de dijk.

Algemeen kan gesteld worden dat de vastgestelde fractieverdelingen een gezamenlijke bron voor de verhoogde PFAS concentraties in het grondwater t.h.v. de dijk niet uitsluiten. De vastgestelde variatie in de PFAS concentraties binnen en tussen de clusters, samen met het feit dat geen duidelijke bronzone in het vaste deel van de aarde t.h.v. de dijk aanwezig is, kunnen wijzen op instroom van met PFAS aangerijkt water t.h.v. de dijk. Op basis van de beschikbare resultaten lijkt zich geen instroom van met PFAS aangerijkt percolaat of grondwater voor te doen vanuit of vanonder de deponie van Silvamo nv. Ter hoogte van DOP Kortemark konden geen stalen van het grondwater geanalyseerd worden." Rekening houdend met de voorlopige conclusies van voormeld onderzoeksverslag wordt voorgesteld bijkomend onderzoek uit te voeren.

Parallel aan het bronnenonderzoek werd door de afdeling Handhaving opgelegd dat de evaluatie van de resultaten van de halfjaarlijkse staalnames door een erkend MER-deskundige in de discipline grondwater dient uitgevoerd te worden, waarbij telkens de risico's moeten worden ingeschat en waarbij ook telkens wordt aangegeven welke acties worden genomen indien blijkt dat een MKN wordt overschreden – dit komt erop neer dat er een grondige evaluatie dient te worden opgenomen in een jaarrapport (jaarrapport punt 5.2 en 5.3 evaluatie resultaten).

In het lopende oriënterend bodemonderzoek (OBO) zal worden bepaald of er duidelijke aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van een ernstige bodemverontreiniging. Indien relevant zal een beschrijvend bodemonderzoek (BBO) worden opgemaakt.

Departement Zorg (DZ) werd over de vaststelling van verhoogde PFAS-waarden van de monsternamen van het grondwater (peilbuis) in februari 2023 in kennis gesteld op 25 april 2023 door de afdeling Handhaving. Verder werd er op 19 juni 2023 een milieu-infoavond georganiseerd door de gemeente voor omwonenden waarop de afdeling Handhaving, Departement Zorg en het lokaal bestuur aanwezig waren.

2. De POP-verordening definieert PFAS-houdend afval als afval met concentraties PFOS >50 mg/kg. De OVAM vraagt om de grenswaarde voor PFOS uit de POP-verordening uit voorzorgsprincipe te hanteren als grenswaarde voor de som van alle PFAS. Dit heeft tot gevolg dat in de praktijk afval met concentraties >50 mg/kg verbrandt wordt in draaitrommelovens. De stortplaats Silvamo in Kortemark is via M.B. dd. 15/11/2022 voorwaardelijk vergund voor het accepteren van PFAS-houdend afval (max. 50 mg/kg totaal PFAS). Deze voorwaarden omvatten onder meer de verplichting om PFAS-houdende afvalstoffen te storten onder zoutcelcondities en de nodige maatregelen te nemen opdat verspreiding van PFAS via het effluent van de waterzuivering van het percolaat wordt vermeden.

Tussen 15 november 2022 en heden werd geen PFAS-houdend afval gestort op de stortplaats van Silvamo in Kortemark. Op heden werd er op de stortplaats nog geen zoutcel aangelegd om PFAS-houdende afvalstoffen in te storten. In het huidige werkplan goedgekeurd door afdeling Handhaving op 27 april 2023 staat beschreven dat er gezien de lopende procedures voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVb) geen afvalstoffen worden aangevoerd die afkomstig zijn van 3M, Oosterweel, De Naeyer Willebroek of andere PFAS-werven. Dit geldt zowel voor afvalstromen die rechtstreeks van PFAS-werven afkomstig zijn als voor afvalstromen die daar onrechtstreeks van afkomstig zijn. Dit betekent dat ook Silvamo momenteel niet toelaat dat er residu's van reiniging afkomstig van PFAS-gronden of andere materialen die afkomstig zijn van een PFAS-werf worden aangevoerd naar haar deponie.

3. De stortplaatsexploitant heeft sinds 15 november 2022 meerdere PFAS-analyses uitgevoerd op het geloosd afvalwater. Er is sinds 15 november 2022 geen PFAS teruggevonden in het effluent. De afdeling Handhaving heeft sinds 15 november 2022 monsternames van het effluent uitgevoerd op 15/02/2023, 24/03/2023 en 27/06/2023. Er werd bij geen enkele van deze monsternames PFAS teruggevonden (totaal PFAS < detectielimiet).
4. Er is geen intentie om de bijzondere milieuvoorwaarden zoals opgenomen in het M.B. van 15/11/2022 te wijzigen (zie voor de lozing van het bedrijfsafvalwater in het bijzonder de voorwaarden 17 en 18); deze voorwaarden zijn op zich reeds een verstrenging ten opzichte van de eerdere voorwaarden.